

SXEDIO-B.38

31.10.88: (Μέρος 4): Η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΦΟΥ ΕΞΕΤΑΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΔΙΕΤΑΞΑΝ ΟΙ ΦΑΙΔΩΝ ΓΚΙΖΙΚΗΣ, ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΠΟΝΑΝΟΣ. ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ

Στο Ζ κεφάλαιο της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων παρατίθενται γενικές παρατηρήσεις για το πραξικόπημα και τους ανθρώπους που πήραν την απόφαση για το πραξικόπημα εναντίον του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στις **15 Ιουλίου 1974**, ο χρόνος που λήφθηκε η απόφαση και η διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης.

Αναφέρεται σύμφωνα με τα πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων (Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων, τόμος Δ **1974-1989**, συλλογή των κειμένων και επιμέλεια από τον επιστημονικό συνεργάτη της διευθύνσεως επιστημονικών μελετών της Βουλής Τριαντάφυλλο Γεροζήση):

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι συνεχείς συνωμοσίες, οι επανειλημμένες απόπειρες ανθρωποκτονίας κατά του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και γενικά όλες οι απαράδεκτες και εγκληματικές εναντίον του ενέργειες που αναφέρονται στο κεφ. Ε του παρόντος, φανερώνουν ότι ο Μακάριος από τις **21.4.67** βρισκόταν μόνιμα στο στόχαστρο των ηγετών της ελληνικής χούντας.

Μόνο μια μικρή τρίμηνη ή τετράμηνη, περίοδο (Αύγουστος- Νοεμβριος **1973**) είχε φανεί ότι τα

πράγματα θα άλλαζαν (δείτε σελ. **65-68** της από **9.12.86** κατάθεσης Ευστ. Λαγάκου).

Ο τότε αρχηγός της χούντας Γεώργιος Παπαδόπουλος (Αύγουστος **1973**) αποκήρυξε δημόσια το Γρίβα και τον κάλεσε να διαλύσει την Οργάνωση του, ενώ παράλληλα έπαυσε να έχει υπό την προστασία του τη γνωστή κίνηση των τριών Μητροπολιτών που απέβλεπε και αυτή στον παραμερισμό, την καθαίρεση κτλ του Μακαρίου.

Από την πλευρά του ο Μακάριος ανταποκρίθηκε σ' αυτή την "κίνηση προσέγγισης" της χούντας και πραγματοποίησε (Νοέμβρης **73**) επίσκεψη στην Αθήνα, όπου είχε συνάντηση και συνομιλίες με τον τότε "πρωθυπουργό" Σπύρο Μαρκεζίνη (κατάθεση Ευστάθιου Λαγάκου σελ **65-68**).

Μετά τη μικρή αυτή ανάπαυλα ο νέος αρχηγός της χούντας Δημ. Ιωαννίδης και η "Κυβέρνηση" που αυτός όρισε ξανάρχισαν την παλαιά τακτική "αφανισμός του Μακαρίου, εχθρότητα προς το Μακάριο". Μια εχθρότητα που όσο περνούσαν οι μέρες ολοένα και εντεινόταν. Αυτή την πολιτική χάραξε μέσα στη παχυλή άγνοια της, αλλά και στη βαθιά ανώμαλη νοοτροπία της η χούντα του Ιωαννίδη. Και έτσι φτάσαμε στην απόφαση στο σχεδιασμό και στην εκτέλεση του πραξικοπήματος.

2. ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Είναι έξω από κάθε αμφιβολία ότι το μοιραίο για την Κύπρο πραξικόπημα της **15.7.1974** αποφασίστηκε από τους:

1. Φαίδωνα Γκιζίκη, "Πρόεδρο της Δημοκρατίας".
2. Αδαμάντιο Ανδρουτσόπουλο, "πρωθυπουργό".
3. Δημήτριο Ιωαννίδη, Αρχηγό της χούντας, και
4. Γρηγόριο Μπονάνο, "Αρχηγό Ενόπλων Δυνάμεων"

με ειδικότερη εισήγηση του Δημ. Ιωαννίδη, που επίμονα υποστήριζε ότι ο Μακάριος ήταν εθνικά अपαράδεκτος και επικίνδυνος.

Είχαν προηγηθεί επανειλημμένες διαβουλεύσεις των τεσσάρων της χουντικής ηγεσίας

που αναφέρονται πιο πάνω, στο σπίτι του Ανδρουτσόπουλου. Οι διαβουλεύσεις τους αυτές άρχισαν σύμφωνα με την κατάθεση Μπονάνου, το Φεβρουάριο μήνα του **1974** (δέστε και κατάθεση του της **17 12 86** σελ. **62**) σύμφωνα δε με την κατάθεση του Γκιζίκη τον Απρίλιο μήνα του ίδιου χρόνου.

Σε μία από αυτές τις συναντήσεις τους είχε συζητηθεί και το ενδεχόμενο να γίνει η ανατροπή του Μαακρίου και της Κυβέρνησης του το Μάη μήνα, όταν αυτός σχεδίαζε να πραγματοποιήσει επίσημο ταξίδι στην Κίνα (κατάθεση Πηλιχού της **27.11.86** σελ **4**).

Ο Δημήτριος Ιωαννίδης, ο ουσιαστικός "αρχηγός" της πραξικοπηματικής κατάστασης όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την **25.11.73** που δεν θέλησε ή δεν τόλμησε να αντιμετωπίσει τα ερωτήματα της Επιτροπής κατά την ενώπιον της εμφάνιση του, δήλωσε πάντως ωμά και καθαρά ότι αναδέχεται και αναλαμβάνει την ευθύνη για το πραξικόπημα αυτό στην Κύπρο (της **15ης 7.74**) (που το αποκάλεσε στρατιωτική ενέργεια) καθώς και για όποια άλλη πράξη (φόνους Ελλήνων κλπ) έλαβε χώρα στα πλαίσια αυτού του πραξικοπήματος (δέστε κατάθεση του στις **7.5.87** σελ **37** και **153**). Τα ίδια περίπου επανέλαβε ο Δημήτριος Ιωαννίδης και σε ένα έγγραφο "υπόμνημα" το οποίο την ίδια μέρα της εμφάνισης του στην επιτροπή παρέδωσε ο δικηγόρος του κ. Αλφαντάκης στον ημερήσιο τύπο της Αθήνας και αργότερα κοινοποίησε στην Επιτροπή μας.

Ο Αδαμάντιος Ανδρουτσόπουλος, ο "Πρόεδρος της Κυβέρνησης της Ιωαννιδικής εποχής" ασκώντας νόμιμο πραγματικά δικαίωμα του, που απέρρεε από το άρθρο **27** παρ. **7** του Κανονισμού της Βουλής, ο οποίος ίσχυε κατά το χρόνο της εξέτασης του, περιορίστηκε να δώσει τον ειδικό όρκο, που το άρθρο αυτό καθιέρωνε (δηλαδή να βεβαιώσει το γεγονός που επικαλούνταν ως ανταλλακτικό της υποχρέωσης του, να μαρτυρήσει και δη ότι η απάντησή του με όποιες ερωτήσεις μας θα προκαλούσε άμεση ηθική βλάβη σ' αυτόν κλπ) και απέφυγε έτσι να δώσει οποιαδήποτε εξήγηση ή

πληροφορία σχετική με τα εξεταζόμενα θέματα. Ωστόσο ο Αδαμάντιος Ανδρουτσόπουλος την προηγούμενη μέρα από την εμφάνιση του στην επιτροπή μας, είχε δεχτεί και έδωσε μακροσκελή συνέντευξη στη εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΑΝΗ στην οποία συνέντευξη εμφανίζεται τιμητής των πάντων.

Ο Φφαίδων Γκιζίκης κατέθεσε (δέστε σελ 11-14 της κατάθεσης του της 24.2.1987) ότι στην απόφαση για την οργάνωση και εκτέλεση του πραξικοπήματος την πήραν από κοινού ο ίδιος, ο Ιωαννίδης, ο Ανδρουτσόπουλος και Μπονάνος, ύστερα από επίμονες εισηγήσεις του Δημ. Ιωαννίδη κατά τις επανειλημμένες συσκέψεις τους στο σπίτι του Ανδρουτσόπουλου. Τα ίδια κατέθεσε και ο "Αρχιστράτηγος της εποχής εκείνης" Γρηγόρ. Μπονάνος.

Και οι δύο αυτοί μεγάλοι αξιωματούχοι της χούντας ("Πρόεδρος Δημοκρατίας", ο ένας και "Αρχηγός " Ενόπλων Δυνάμεων ο άλλος) ισχυρίζονται ότι και αυτοί και ο "πρωθυπουργός τους" διατύπωσαν δισταγμούς στις αρχικές εισηγήσεις του Δημ. Ιωαννίδη για το θέμα αυτό και εξέφρασαν φόβους ότι μία τέτοια ενέργεια θα πυροδοτούσε εμφυλιοπολεμικές ταραχές στην Κύπρο και κύρια θα προκαλούσε στρατιωτική παρέμβαση της Τουρκίας.

Οι δισταγμοί τους αυτοί κάμφθηκαν ύστερα από διαβεβαίωση του αρχηγού τους (Δημ. Ιωαννίδη) ότι είχε "... συνεχείς και έντονες υποσχέσεις και εγγυήσεις από όλους τους ενδιαφερόμενους και δη από τις ΗΠΑ ότι δεν πρόκειται να επέμβει" (η Τουρκία) όπως χαρακτηριστιά καταθέτει στις 24.2.1987) ο Γκιζίκης (σελ 15).

3. ΧΡΟΝΟΣ λήψης της απόφασης των "τεσσάρων" για το πραξικοπημα

Η οριστική απόφαση των τεσσάρων χουντικών ηγετών (Γκιζίκης, Ανδρουτσόπουλος, Μπονάνος, Ιωαννίδης) λήφθηκε στο δεύτερο δεκαήμερο του Ιούνη του 1974. (Ο εξ απορρήτων του Δημ. Ιωαννίδη μάρτυρας

Πηλιχός (δέστε κατάθεση του στις **27.11.86** σελ. **18**) τοποθετεί το χρόνο λήψης της απόφασης για το πραξικόπημα σε **2-3** μήνες πριν από την **15.7.74**.

Το γεγονός αυτό προκύπτει:

1. Από τη κατάθεση Γκιζίκη, ο οποίος αναφέρει ότι η πρώτη τους συζήτηση για το θέμα αυτό έγινε τον Απρίλιο, ή ασρχές Μαρτίου **74** και η τελευταία αποφασιστική, σαράντα (**40**) έως πενήντα (**50**) μέρες ύστερα από την πρώτη, και

2. Από την κατάθεση του Γεν. Γραμματέα του ΥΠΕΞ Αγγελου Βλάχου, ο οποίος αναφέρει ότι στις **23-24.6.74** ο τότε πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Αθήνα Τάσκα του επέδειξε δυο τηλεγράφημα του Κίσιγκερ προς αυτόν (τον πρεσβευτή των ΗΠΑ) με τα οποία του 'δινε εντολή να βρει τον Ιωαννίδη και να τον αποτρέψει να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια κατά του Μακαρίου.

Αρα ο Κίσιγκερ και το **STATE DEPARTMENT** στις **23 - 24/6/74** ήξεραν ότι είχε αποφασιστεί ή ότι απειλούνταν να πραγματοποιηθεί άμεσα πραξικόπημα ανατροπή του Μακαρίου. Και το ήξεραν αυτό, διότι η **CIA** και γενικά οι μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ (οι οποίες τελούσαν σε άμεση και στενή επαφή με τον Ιωαννίδη και ασφαλώς ήξεραν για το πραξικόπημα) πρέπει να είχαν αναφέρει το γεγονός στο **STATE DEPARTMENT** των ΗΠΑ (Άλλο βέβαια το θέμα του αληθινού σκοπού της αποστολής αυτών των τηλεγραφημάτων, ως προς το οποίο θέμα δέστε παρακάτω.

4. Διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης των τεσσάρων για το πραξικόπημα.

Η διαδικασία αυτή άρχισε τις τελευταίες μέρες του Ιούνη **1974** με τον προσδιορισμό από τους Ιωαννίδη -Μπονάνο της **15ης/7/74** ως ημέρας εκδήλωσης του πραξικόπηματος και με την επιλογή από τους ίδιους των αξιωματικών της Εθνφορουράς Μιχαήλ Γεωργίτση (που μόλις πριν λίγες μέρες είχε προαχθεί σε ταξίαρχο) και Κωνσταντίνου Κομπόκη,

Συνταγματάρχη, για την πραγματοποίηση του πραξικοπήματος.

Συνεχίστηκε την **31.5.74 1)** με την τηλεφωνική εντολή του ΑΕΔ (Αρχηγού Ενόπλων Δυνάμεων) προς το Διοικητή του Γ Σώματος Στρατού Αντιστράτηγο Ντάβο, να χορηγηθεί φύλλο πορείας για άμεση αναχώρηση στην Αθήνα και παρουσίαση στο ΑΕΔ (Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων) στον υποστράτηγο Παύλο Παπαδάκη που υπηρετούσε τότε ως Διοικητής της **10ης** Μεραρχίας (περιοχή Εβρου) και **2)** με την από **1.6.74** εντολή του ΑΕΔ να χορηγηθεί φύλλο πορείας για άμεση αναχώρηση του στην Αθήνα και παρουσίαση του στο ΑΕΔ στον Ταξίαρχο Μιχαήλ Γεωργίτση που υπηρετούσε στη Λευκωσία.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί:

1). Οτι η εντολή του ΑΕΔ για τη χορήγηση φύλλου πορείας στο Γεωργίτση δεν δόθηκε, όπως σύμφωνα με τους κανονισμούς έπρεπε, προς το ΓΕΕΦ και τον αρχηγό του Αντιστράτηγο Ντενίση, πράγμα που προκάλεσε ερωτηματικά και φυσικά κάποιου είδους πικρία στον αρχηγό του ΓΕΕΦ για την κατά τον τρόπο αυτό αγνόηση του (δέστε κατάθεση κ. Ντενίση της **3.7.1986** σελ **126,127**, και **227** και **228**) και

2). Οτι αντίθετα με εντολή του ΑΕΔ που αφορούσε τη χορήγηση φύλλου πορείας στον Υποστράτηγο Παπαδάκη, δόθηκε σύμφωνα με τους κανονισμούς, δηλαδή προς το φυσικό του Προϊστάμενο Αντιστράτηγο Ιωάννη Ντάβο, διοικητή τότε του Γ Σώματος Στρατού στον οποίο υπαγόταν η **10η** Μεραρχία.

Σε εκτέλεση αυτών των εντολών χορηγήθηκαν την **1.7.74** στα φύλλα πορείας τους Μιχαήλ Γεωργίτση και Παύλο Παπαδάκη.

συνεχίστηκε η διαδικασία στις **2.7.74**.

Με τη αναχώρηση των Γεωργίτση και Παπαδάκη από την Κύπρο και από τον Εβρο αντίστοιχα για την Αθήνα.

Με τη άφιξη στην Αθήνα και παρουσίαση τους στο ΑΕΔ και,

Με την πραγματοποίηση στα γραφεία του ΑΕΔ στις **7.30** μ.μ. της ίδιας ημέρας σύσκεψης στην οποία

πήραν μέρος οι:

Α. Συνταγματάρχης Δημήτριος Ιωαννίδης.

Β. "Στρατηγός" Γρηγόριος Μπονάνος.

Γ. Υποστράτηγος Παύλος Παπαδάκης, διοικητής 10ης Μεραρχίας που έδρευε στην περιοχή του Εβρου. Αυτός κλήθηκε κατά την επίσημη εκδοχή γιατί ήταν γνώστης των πραγμάτων, ουσιαστικά όμως και γιατί έτρεφε άσβεστο μίσος κατά του Μακαρίου.

Ειδικότερα:

α) Λίγο καιρό πριν ήταν Επιτελάρχης του ΓΕΕΦ στην Κύπρο, και με την ιδιότητα αυτή είχε επιλέξει για δόκιμους αξιωματιούς και 57 νέους ελληνοκύπριους, όλους φανατικούς οπαδούς της ΕΟΚΑ Β και έντονα αντιμακαριακούς (κατάθεση Λαγάκου της 9.12.86, σελ. 69).

β. Κατά το Φεβρουάριο του 1972 (που υπηρετούσε ως διοικητής της ΕΛΔΥΚ, στην Κύπρο,) είχε αναλάβει μαζί με τον Ταξίαρχο Κονδύλη να κάνουν το πραξικοπημα κατά του Μακαρίου, το οποίο είχε αποφασίσει ο τότε Αρχηγός της χούντας, γεώργιος Παπαδόπουλος.

γ) Ήταν κουμπάρος του Ιωαννίδη και διατηρούσε σχέσεις μαζί του για τις οποίες και αισθανόταν περήφανος (δέστε ως προς το ειδικό αυτό σημείο και την κατάθεση του της 30.10.86 σελ 103).

δ. Ταξίαρχος Μιχαήλ Γεωργίτσης, και,

ε. Συνταγματάρχης Κων. Κομπόκης.

(δέστε καταθέσεις Μπονάνου, Ματάτση, Γεωργίτση, Κομπόκη, Παπαδακη Παλαΐνη, ο οποίος αναφέρει ότι στη σύσκεψη αυτή μετείχε και ο Ταξίαρχος Κονδύλης Ανδρέας, πράγμα που δεν βεβαιώνεται από κανέναν άλλο).

Στη σύσκεψη ο Μπονάνος ενημέρωσε τους Παπαδάκη, Γεωργίτση και Κομπόκη για την απόφαση ανατροπής του προέδρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου με στρατιωτικό πραξικόπημα, που όπως τους είπε, πάρθηκε από την Κυβέρνηση και την στρατιωτική ηγεσία.

Παράλληλα καθόρισε ως χρόνο εκδήλωσης του πραξικοπήματος της ενέργειας, όπως αποκαλούσε στη γλώσσα του το πραξικόπημα) την **15 7 74** και ώρα **7.30** π.μ. και όρισε τον Ταξίαρχο Γεωργίτση ως αρχηγό του πραξικοπήματος και τον Κωνσταντίνο Κομπόκη ως υπαρχηγό.

Στην ίδια σύσκεψη καθορίτηκαν από τον Μπονάνο και οι συνθηματικές εκφράσεις που θα'πρεπε να χρησιμοποιηθούν κατά την έναρξη της εκδήλωσης του πραξικοπήματος και κατά την πορεία της.

"Αλέξανδρος εισήχθη κλινικήν" ήταν η δηλωτική της έναρξης του πραξικοπήματος φράση.

"Αλέξανδρος πάει καλά" ήταν η φράση που σήμαινε καλή εξέλιξη του πραξικοπήματος.

"Αλέξανδρος ασθενεί βαρέως" ήταν η φράση που σήμαινε κακή πορεία του πραξικοπήματος.

Μαζί με άλλα ο Μπονάνος, είπε στους Γεωργίτση και Κομπόκη ότι για κάθε επικοινωνία που θα'θελαν να έχουν με το ΑΕΔ δεν επιτρεπόταν να χρησιμοποιήσουν κανένα άλλο μέσο (τηλέφωνο κλπ) παρά μόνο αγγελιοφόρο, ως τέτοιο δε επέλεξε τον ταγματάχη Κ. Κοντώση (δέστε και κατάθεση Γεωργίτση από **2.7.88** σελ **44** και **45**).

Ο Μπονάνος ισχυρίζεται στην κατάθεση του ότι απαγόρευσε ρητά στους Γεωργίτση-Κομπόκη να χρησιμοποιήσουν για το πραξικόπημα μονάδες που βρίσκονταν εκτός Λευκωσίας. Ο ισχυρισμός όμως αυτός του οποίου την αλήθεια αρνούνται στις καταθέσεις τους ο Γεωργίτσης και Κομπόκης, ελέγχεται αβάσιμος, (δέστε και σχετικό ενημερωτικό έγγραφο του ΓΕΕΘΑ) τόσο περισσότερο που ο βασικός όγκος των δυνάμεων που θα χρησιμοποιούσαν για την πραγματοποίηση του πραξικοπήματος ήταν οι Μοίρες Καταδρομών οι οποίες διοικούνταν από τον Κομπόκη και είχαν την έδρα τους στον Πενταδάκτυλο.

Μετά την ενημέρωση που τους έκαμε ο ΑΕΔ, έγινε προσπάθεια από τον Γεωργίτση να αναπτύξει τους ενδιασμούς του ως προς τις συνέπειες του πραξικοπήματος και ειδικότερα τους φόβους του για

στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας (δέστε την απο **2.7.88** κατάθεση Γεωργίτση σελ. **34** και **39** που τη επιβεβαιώνει και ο Κομπόκης στη δική του κατάθεση της **9.7.88** σελ. **75** και **76**).

Η προσπάθεια αυτή του Γεωργίτση αποκρούστηκε από τους Μπονάνο και Ιωαννίδη, οι οποίοι διακόπτοντας το Γεωργίτση είπαν ότι δεν πρέπει να ανησυχούν γιατί υπάρχουν διαβεβαιώσεις ότι δεν πρόκειται να επέμβει κανένας διότι "υπήρχε κάλυψη".

Δεν προσδιόρισαν από ποιον είχε παρασχεθεί η "κάλυψη" αλλά φαινόταν ότι ήταν από την Αμερική. Και από την πλευρά του Ιωαννίδη και από την πλευρά του Μπονάνου" (κατάθεση Γεωργίτση, σελ. **39**).

Πραγματικά οι Γεωργίτσης και Κομπόκης, εκτέλεσαν αυτή την εντολή και έτσι στις **3.7.74** πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στο ΑΕΔ αυτών των δύο και των επιτελών:

α. Ταγματάρχη Παλαΐνη Χαράλαμπου,
β. Ταξίαρχου Κονδύλη Ανδρέα, και,
γ. Αντισυνταγματάρχη Πηλιχού Μιχαήλ, ίσως δε και άλλων που δεν έγιναν γνωστοί στην Επιτροπή μας.

Η σύσκεψη αυτή τελείωσε πολύ σύντομα γιατί δεν ήταν αντικειμενικά δυνατός ο καθορισμός των λεπτομερειών και ο σχεδιασμός του πραξικοπήματος αφού δεν ήξεραν ακόμη ούτε ποιες μονάδες της Κυπριακής Εθνοφρουράς θα μετείχαν στο πραξικόπημα. Έτσι ο τελικός σχεδιασμός και οι λεπτομέρειες του πραξικοπήματος, ανατέθηκαν" εν λευκώ" στους Γεωργίτση και Κομπόκη.

Μετά την πιο πάνω σύσκεψη οι Γεωργίτσης και Κομπόκης αναχώρησαν από την Αθήνα για Κύπρο, ο μεν Γεωργίτσης στις **6** Ιουλίου (βλέπε και κατάθεση του Ντενίση που επιβεβαιώνει την ημερομηνία) ο δε Κομπόκης κατ' αυτόν μεν στις **3** ή **4** Ιουλίου, κατά δε το Γεωργίτση στις **7** Ιουλίου που έπρεπε να είναι και η πραγματική, σύμφωνα με τις καταθέσεις των Κ. Κοντώση και Κ. Παπαγιάννη κλπ.

Επιστρέφοντας ο Γεωργίτσης στην Κύπρο, κλήθηκε από το Στρατηγό Ντενίση, διοικητή της

Εθνοφρουράς, να τον ενημερώσει για το λόγο που τον κάλεσε στην Αθήνα ο Μπονάνος και αν του μετέφερε την αντίθεση του σε οποιαδήποτε ενέργεια κατά του Μακαρίου (εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις Ντενίσης και Γεωργίτη, ο Στρατηγός Ντενίσης είχε υποψιαστεί ενέργεια κατά του Μακαρίου και είπε στον Γεωργίτη να μεταφέρει στον Ιωαννίδη και στο Μπονάνο την αντίθεση του σε κάθε τέτοια σκέψη και τους κινδύνους που κατά τη γνώμη του θα είχε μια τέτοια ενέργεια καθώς και τους φόβους του για στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας).

Όπως κατέθεσαν και ο Ντενίσης και ο Γεωργίτης, ο δεύτερος δεν αποκάλυψε στον πρώτο (προϊστάμενο του Αντιστράτηγο) τον σκοπό για τον οποίο τον κάλεσαν στην Αθήνα και του ανέφερε ψευδώς ότι αντικείμενο της συζήτησης του με τον ΑΕΔ ήταν τα προβλήματα που δημιουργήσαν στην οργάνωση της Εθνοφρουράς οι αποφάσεις του Μακαρίου για μείωση της θητείας κλπ.

Μετά την άφιξη τους στην Κύπρο οι Γεωργίτης και Κομπόκης στις **9 Ιουλίου 1974**, ημέρα Τρίτη, καλούν σε σύσκεψη για τον καθορισμό των λεπτομερειών, αναφορικά με την υλοποίηση του πραξικοπήματος τους:

α. Ταξίαρχο Παναγιώτη Γιαννακόδημο, Επιτελάρχη ΓΕΕΦ.

β. Αντισυνταγματάρχη Κωνσταντίνο Παπαγιάννη, υποδιοικητή ΕΛΔΥΚ.

γ. Αντιπλοίαρχο Γεώργιο Παπαγιάννη, διοικητή ναυτικής δύναμης ΚΗπρου.

δ. Αντισυνταγματάρχη Λαμπρινό, Διοικητή **23ης** επιλαρχίας Μέσων αρμάτων.

ε. Επίλαρχο Κορκόντζελο, Δ/τή της **21ης** Επιλαρχίας αναγνωρίσεως.

στ. Ταγματάρχες Ραυτόπουλο και Δαμασκηνό, διοικητή των **31ης** και **33ης** Μοιρών Καταδρομών, που έδρευαν στον Πενταδάκτυλο.

ζ. Ταγματάρχη Κωνσταντίνο Κοντώση, σύνδεσμο με ΑΕΔ.

η. Ταγματάρχη Ζήνδρο.

θ. Αντισυνταγματάρχη Λάμπρου, Διοικητή **185** Πεδινής Μοίρας Πυροβολικού, και

Ι. Δ/τή **196** Μοίρας Ελαφρού Αντιαεροπορικού πυροβολικού .

(βλ. καταθέσεις αντιστράτηγου Μπίτου, ταξίαρχου Γεωργίτση κλπ).

Ο αντισυνταγματάρχης Λαμπρινός και ο επίλαχος Κορκόνιζελος πριν συνεργαστούν ζήτησαν έγκριση από τον Αρχηγό Στρατού, αντιστράτηγο Γαλατσάνο, ο οποίος ήταν μνημένος και ο οποίος του παράγγειλε με τον Ταγματάρχη Ξανθάκο να συνεργαστούν με τον Κομπόκη (δέστε καταθέσεις τους).

Στη σύσκεψη αυτή, ύστερα από συζήτηση κρίθηκε ομόφωνα ότι το πραξικόπημα της **15ης** Ιουλίου, δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί, γιατί υπήρχε κίνδυνος εσωτερικών ταραχών, οι μονάδες ήταν ουσιαστικά διαλυμένες, η προετοιμασία ήταν ελλιπής και κύρια υπήρχε κίνδυνος στρατιωτικής επέμβασης της Τουρκίας (βλ. καταθέσεις Γεωργίτση, Κομποκη και όλων των παραπάνω) επίσης ο Κ. Παπαγιάννης, υποδιοικητής της ΕΛΔΥΚ πρότεινε να μη συμμετάσχει η ΕΛΔΥΚ στο πραξικόπημα για λόγους σκοπιμότητας, επειδή ήταν αμιγής ελληνική στρατιωτική δύναμη.

Μετά τις παραπάνω ομόφωνες διαπιστώσεις, οι Γεωργίτσης και Κομπόκης στέλνουν την Τετάρτη **10** Ιουλίου στην Αθήνα το σύνδεσμο Ταγματάρχη Κοντώση για να μεταφέρει στους Ιωαννίδη και Μπονάνο τους φόβους και τους ενδοιασμούς που εκφράστηκαν στην πιο πάνω σύσκεψη.

Πλην όμως ο Ιωαννίδης, αφού προηγουμένως συνεννοήθηκε με το Μπονάνο, απάντησε στον Κοντώση, ότι πρέπει να διαβιβάσει στους Γεωργίτση και Κομπόκη πως απορρίπτονται τα αιτήματα και οι ενδοιασμοί τους και πως είναι διαταγή του αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων και της Κυβέρνησης να προχωρήσουν στην εκτέλεση της απόφασης για την ανατροπή του Μακασρίου με μοναδική τροποποίηση του αρχικού σχεδίου, τον περιορισμό της ΕΛΔΥΚ μόνο στην

κάλυψη του αεροδρομίου Λευκωσίας (βλεπε καταθέσεις Κοντώση, Παπαγιάννη κλπ) και τη μετάθεση της ώρας της εκδήλωσης, σε **8.30** π.μ.

Επίσης ο Ιωαννίδης ανάθεσε στον Ταγματάρχη Κοντώση να αποστηθίσει:

α. Το διάγγελμα που θα μεταδιδόταν από το ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου μετά την επικράτηση του πραξικοπήματος (δεν εξαριβώθηκε ποίοι το συνέταξαν, αναφέρονται όμως τα ονόματα των Παλαΐνη και Πηλιχού, πράγμα που αυτοί αρνούνται) και

β. τα ονόματα των "υποψηφίων Προέδρων" ανάμεσα στους οποίους μετά την επικράτηση του πραξικοπήματος θάπρεπε να επιλεγεί ο "Πρόεδρος" που θα όρκιζαν οι πραξικοπηματίες.

Από τα ονόματα αυτά όπως κατέθεσε ο Ταγματάρχης Κοντώσης, θυμάται μόνο το όνομα του Αρχιδικαστή Τριανταφυλλίδη. Σύμφωνα όμως με την κατάθεση του Παλαΐνη και με τα όσα αναφέρει ο τότε πρεσβευτής της Κύπρου στην Αθήνα Νικ. Κρασιδάκης στο βιβλίο του "Ανοχύρωτη Πολιτεία"-Κύπρος **1960-1974**", τόμος Β, οι προτεινόμενοι από τη χούντα των Αθηνών "Πρόεδροι" ήταν ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Μιχαήλ Τριανταφυλλίδης, ο Ζήνων Σεβέρης και οι δικαστές Λοΐζος Χατζηλοΐζος (Λοΐζου) και Τάσσος Χατζηαναστασίου.

Μετά την επιστροφή στην Κύπρο του Κοντώση, την Πέμπτη **11** Ιουλίου οι Γεωργίτσης και Κομπόκης, αφού ενημερώθηκαν για την άρνηση των Ιωαννίδη και Μπονάνου για ματαίωση ή αναβολή του πραξικοπήματος ειδοποιούν τους επικεφαλής των μοναχών που προσδιόρισαν ότι θα πάρουν μέρος στις επιχειρήσεις για την κατάληψη των στόχων που είχαν προεπιλεγεί (Προεδρικό Μέγαρο, Αρχιεπισκοπή, Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, ΣΥΤΑ, Αρχηγείο, Αστυνομία, Αεροδρόμο Λευκωσίας, Στρατόπεδο Επικουρικού Σώματος κλπ) και δίνουν τις σχετικές εντολές.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗΣ

Για να διευκολυνθούν στις κινήσεις τους οι Γεωργίτης και κομπόκης, αλλά και για αντιπερισπασμό για παραπλάνηση των Μακαριακών και πρόληψη τυχόν αντίδρασης τους και αντίδρασης του Ντενίση που ήταν γνωστό ότι ήταν αντίθετος σε ανατροπή του Μακαρίου, ο Μπονάνος κάλεσε τις **11** Ιουλίου τον αρχηγό της Εθνοφρουράς, στρατηγό Ντενίση να έρθει στην Αθήνα με σκοπό- πρόσχημα να εκτιμήσουν την κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την από **2** Ιουλίου επιστολή του Μακαρίου.

Παράλληλα και για να γίνει ακόμα πιο πιστευτό ότι δεν πρόκειται να εκδηλωθεί πραξικόπημα όπως έγραφε ο κυπριακός τύπος, αλλά και για να πειστεί ο Ντενίσης ότι η σύσκεψη δεν ήταν πολύ απλό πρόσχημα, κλήθηκαν επίσης, οι:

α. Συντ/ρχης Νικολαΐδης, Δ/τής ΕΛΔΥΚ.

β. Συντ/ρχης Κων. Μπούρλος, Δ/τής του Α2 ΓΕΕΦ.

γ. Ο πρσβευτής της Ελλάδας στην Κύπρο, Εστ. Λαγάκος και άλλοι.

Η σύσκεψη πραγματοποιείται στο Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων το Σάββατο **13** Ιουλίου **74** (Ο Ντενίσης έφθασε στην Αθήνα τις **12.7.74**, Παρασκευή). Και σ' αυτήν πήραν μέρος εκτός από τους Μπονάνο, Ντενίση και λοιπούς προαναφερομένους και περίπου **50** αξιωματικοί επιτελείς του ΑΕΔ και των αρχηγείων Στρατού κλπ. Η "σύσκεψη" αυτή διάρκεσε πολύ λίγο και διακόπηκε για τη Δευτέρα **19** Ιουλίου **1974**.

Μετά τη διακοπή ο στρατηγός Ντενίσης, όπως καταθέτει ο ίδιος, ζήτησε από τον Μπονάνο να του επιστρέψει να φύγει για την Κύπρο, πλην όμως ο Μπονάνος του το απαγόρευσε.

Επίσης από την κατάθεση του στρατηγού Ντενίση προκύπτει ότι όταν αυτός έφτασε στο ΑΕΔ τη Δευτέρα το πρωί και πληροφορήθηκε από τον Υπαρχηγό του ΑΕΔ αντιστράτηγο Οθωνα Κυριακόπουλο (που κι' αυτός ήταν μνημένος στο πραξικόπημα ότι εκδηλώθηκε πραξικόπημα κατά του Μακαρίου επί τόπου παραιτήθηκε από αρχηγός Κυπριακής Εθνοφρουράς. Η κατάθεση του στρατηγού Ντενίση επιβεβαιώνεται και

από τα έγγραφα".

Το πραξικόπημα είχε αρχίσει...